

MMM
MALAGROW
KFT

A szőlő- és borágazat
aktuális helyzete
a szakemberek szemével



www.malagrow.hu





Aktuális szőlőtermesztési hírlevelünk elkészítése során azt a célt tűztük ki, hogy ezúttal nem egy átlagos, valamely általános témában készítsünk szőlő- és bortermelésről szóló szakmai anyagot. Nem célunk a már sokszor ismételt peronoszpóra, botritisz, lisztharmat triumvirátusát unásig emlegetni, a **Malagrow Kft.** nem is ebben a témakörben tevékenykedik. A mi feladatunk az olyan **innovatív növényi tápanyag-utánpótlás biztosítása**, mely **hatékonyabbá** teheti a gazdálkodók **termelését**.

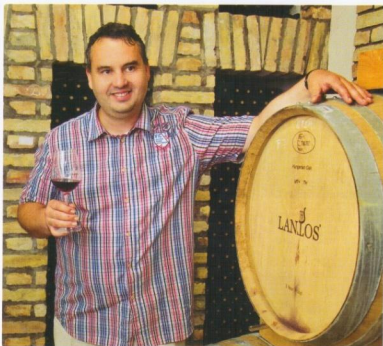
Szerettük volna **olyan témakörök** kapcsán megkérdezni az ország különböző részein gazdálkodó **szőlészeket** és

borászokat, amelyekben **mindannyian érintettek** lehetnek, a tájegységekből adódó különbségek miatt azonban mégis eltérő vélemények születhetnek. Hiszen egy Nyugat-Magyarországon gazdálkodó termelőnek más nehézségei lehetnek, másképp gondolkodik, mint egy keleten ténykedő kollégája.

A feltett kérdések minden általunk megkérdezett kollégának ugyanazok voltak, s igyekeztünk segítségükkel **olyan problémákra rávilágítani**, amelyek igenis komoly **gondot jelentenek a szőlővel foglalkozó gazdálkodók számára**. Célunk az volt, hogy gondolatokat ébresszünk az általunk megkérdezett szakemberekben és eltérő

véleményüket itt, egy helyen leírva, segíteni tudjuk azokat a termelőket, akik hasonló kimondott vagy kimondatlan gondokkal küzdenek.

Köszönjük azoknak, akik választ adtak a kérdéseinkre, illetve akik segítettek munkánkat, hogy ez az anyag elkészülhessen! Mivel olyan sokan adták véleményüket ehhez az anyaghoz és olyan részletes válaszok születtek, hogy egy kiadvány ehhez kevésnek bizonyult, így ezen szakmai hírlevelünknek hamarosan lesz egy második része is, amelyben azokat a véleményeket olvashatják majd, amelyek ebbe a számba már nem fértek bele.



Lantos Szabolcs

Lantos borászat, Soltvadkert

Családi borászatunk a Kunsági borvidéken, Soltvadkerten található. 2009-ben indult a vállalkozásunk, jelenleg mintegy 21 ha szőlőterületen gazdálkodunk. Fehér és kék szőlőfajtákat is termesztünk, leginkább a minőségi bort adó szőlőfajták kategóriájában vagyunk érdekeltek. Több, már szinte feledésbe merült, tradicionális fajtából is készítettünk borokat. Örömmel fogadtam a **Malagrow Kft.** képviselőjének kezdeményezését, mindig nyitott vagyok olyan szakmai beszélgetésekre, ahol az ágazat előmozdításáról esik szó.

A családi borászat borkóstoló termében kezdjük meg a beszélgetést. Arról érdeklődöm, hogy látod a kunsági borvidék jelenlegi helyzetét és a természet körül zajló helyzetet.

Az utóbbi években egy olyan tendencia mutatkozik, hogy a Blanka fajta jelenléte jelentős hányadot képez a borvi-

déken. A fajta nagyobb termésátlag elérésére is képes, viszonylag könnyű termesztetőségű. A szőlőfelvásárlók talán ezért is vannak azon az állásponton, hogy az évi 100-150 mázsás átlagtermés mellett a viszonylag alacsony felvásárlási árak is megfelelő jövedelmet adnak. A probléma az, hogy valójában azonban nagy a szórás, nem lehet általánosnak venni ezt a mennyiséget. Az országos szőlő termésátlag is csak 80 q körül jár. Ezzel a termésátlaggal, azt lehet mondani, hogy a termelők gyakorlatilag minőséget termelnek, amit mennyiségi áron értékesítenek. A problémát fokozza a folyamatosan beáramló olasz bor jelenléte is, melynek csúcsa 2011-ben volt. Mára már jelentősen kevesebb az olasz bor hazánkban, de még mindig komolyan befolyásolja a felvásárlási árakat.

Mit gondolsz, milyen további kihívásokkal kell szembenézni a jövőt illetően a szőlészeti és borászati szempontból?

Többször beszélünk arról, hogy lehetne-e növelni a termésátlagokat. Külföldi tapasztalatok szerint például Olaszországban jóval magasabbak a mennyiségek, mint hazánkban. Lehetne ez az irány, de úgy gondolom, hogy erre sem szakmailag, sem fejben, sem technológiában nem vagyunk felkészülve. Sajnos a birtokkoncentráció itt is egyre inkább jelen van. Asztali borszőlő ültetvény esetében is egyre inkább tolódik a rentábilis gazdaságmérték a 10 ha szőlőültetvény felület felé. A Kunsági borvidék mindig is a tömegtermelés helyszíne volt.



Ennek ellenére én a minőségi termelés és borkészítés mellett tettem le a voksomat. Az utóbbi időben rengeteg új családi borászat jelent meg a piacon kitűnő borokkal. A hazai borpiac nagyon túltelített, az értékesítési résekhez nehéz megtalálni. A bor jó minősége az alap, de a hozzáadott érték – a borász személyisége, a borok címeje, megjelenése – mind nagyon fontos. A borvidék megtelítésével kapcsolatban jelentős előrelépést tettek azok a minőségi borászatok, melyek évről-évre kiváló borokkal lát-

ják el a borfogyasztókat. Azokat pedig, akik még mindig negatív véleménnyel vannak a borvidékről, meg kell ismertetni az itt készült borokkal

Véleményed szerint akkor milyen irány lenne a jó, hogyan növelhető a termelőiületek és a hatékonyság?

A termőfelület növekedésének egyértelmű gátja az évek óta tartó alacsony felvásárlási ár. Komoly gondok vannak az utóbbi években a munkaerőpiacra is. Sok termelő a bodzatermesztésben látja a lehetőséget, így ez a piac is kezd telítődni. Úgy gondolom, hogy nagyobb tápanyagadózissal, öntözéssel, esetleg a tokeaszám növelésével fokozható lenne a termésmennyiség és a jövedelmezőség is. Hosszútávon elindulhatna egy komolyabb telepítési kedv. Jelenleg azonban a szintentartás is kihívást jelent.

Mit gondolsz, hogyan hat a változó klíma a termelésre és a szőlőre?

Azt gondolom, hogy a klímaváltozás érezhetően jelen van, leginkább a szélsőségekben mutatkozik meg. Extrém szárazságot extrém csapadékmennyiség követhet. Folyamatosan veszélyeztet a jégeső is. Gyakorlatilag eltűnt a tavasz, évek óta téből a nyárba megyünk. Ez mindenképp megzavarja az ültetvények életciklusát is.

Hogyan lehet ezekre a változó körülményekre reagálni?

Fontos lenne a komolyabb öntözőrendszerek kiépítése. Ez egy évek óta húzódó, megoldatlan probléma. Sajnos ez nagyon



komoly beruházás, nem vagyunk rá anyagilag felkészülve. A jégelhárító rendszerek minél teljesebb lefedettsége is nagyon fontos lenne. Optimális megoldás lehetne esetleg jégfalók kiépítése is, ez még a seregelemek ellen is védelmet adhatna. A tavaszi fagyok is évről-évre megjelennek, az idei évben pedig a nagyon kemény téli mínuszok is gondot okoztak, melyeknek még nem tudjuk a pontos következményeit. Egyre nagyobb figyelmet kell fordítanunk továbbá a növények maximális kondícióban tartására is, így talán könnyebben átvészelik a nehéz időszakokat.

Szerinted hogyan oldható meg a talaj és a növények hatékony táplálása és kondicionálása?

Azt gondolom, hogy természetkorlátozott, kisebb átlagok és nagy tömeg esetén is nagyon komoly szerepe van a megfelelő mennyiségű tápanyag talajon keresztüli pótlásának. Minőséget és tömeget is tudunk vele növelni. Kérdés, hogy ésszerű keretek között és a jövedelmezőséget figyelembe véve, milyen dózissal dolgozzunk. Ha nem pótolunk vissza, az folyamatos leépülést is eredményezhet, lehet ez egy ördögi kör. Fontosnak tartom a szerves és baktériumtrágyák használatát is. Homoktalajokon ennek is nagy jelentősége van. Az utóbbi években nagyon fókuszálók a lombtrágyák használatára is. Arra jöttem rá, hogy a gyakran fellépő hiánytüneteket nagyon gyorsan tudom velük orvosolni, valamint komoly minőség-növelő hatásukat is látom. Ez megjelenik már a feldolgozáskor és később, a bor minőségében is. Kiemelném a színyanyagok jelentős javulását, valamint a cukorok növelésében is fontos szerepüket látom.



Sok esetben tapasztaltam egy-két magyar mustfoknyí emelkedést is. Nekem borászati szempontból ez nagyon fontos, az íz- és zamataranyagok is jelentősen javulnak. Az **MC Cream** nevű **algakészítményeket** már többször használtam. 2015-ben **Kövídinka** fajtában **2 g/l extrakt tartalom növekedést értem el vele**. Ennél a fajtánál és reduktív technológiánál ez nagy dolog, nem lesz olyan lágy a bor. Tartalmat, több ízt és zamatot tudunk neki adni. Ezt az anyagot **minőség és a beltartalmi értékek növelésére azóta több fajtában is használom** bizonyos növekedés időszakában.

Milyen pozitív külföldi példákat lenne érdemes a termelésünkbe átvenni?

Jó lenne termelői összefogással több külföldi szakmai úton részt venni! Azt gondolom, hogy bizonyos téren komoly technológiai elmaradásban vagyunk. Sajnos nem aknázunk ki azt a szürkeállományt, tudást, mely rendelkezésünkre állna. Úgy gondolom, hogy a tápanyag-utánpótlás, az öntözés és a gépesítés területén több külföldi példát is át lehetne venni.

Beszélgetésünk végefele haladva összességként milyen gondolatok járnak most a fejekben?

Két irány kavarog a fejekben. Egyrészt meg kell tanulnunk olcsón, minél nagyobb mennyiséget, jó minőségben termelni. Mindenképpen komolyan fejlesztenünk kell a termesztés-technológiában is. Így tudjuk felvenni a versenyt. Másrészt jól lenne, ha egyre többen megjelenének a minőségi borok piacán is. Hosszú és rögös út, de együtt kell építenünk a piacot és a fogyasztói szokásokat is. Lehet, hogy utópisztikus gondolat, de én hiszem, hogy a régi tradicionális fajtáinkat is fel kellene karolnunk, megismertetni a fogyasztókkal, természetben tartani és növelni a felületeket. Ezzel tudnánk a borvidék egységességét és színességét megmutatni. A szorgalom és a kitartás mindig is megvolt a helyi emberekben. Nagyon fontos viszont, hogy ne higgyük azt, hogy már mindent tudunk a természetéről! A széles látókor, az újdonságokra való nyitottság, és a tanulás lehet a hosszú távú rentábilis termelés záloga. Ez vihet minket előre!



Nagy Zsolt szőlészeti vezető, Jammertal Borbirtok, Villány

Milyen irányba kellene folytatni a termelést, hogyan növelhető a termőterületek, ültetvények hatékonysága?

Már az ültetvény telepítésekor eldöntendő kérdés, hogy milyen célból hozzuk létre az ültetvényt: az a fontos, hogy nagy mennyiségű szőlőt termeljünk, vagy prémium minőségű bort adó szőlőfajtákat, termesztésmódot alkalmazunk. A mi cégünk az utóbbi termesztési filozófiát alkalmazza, tehát a cél nem az, hogy nagy mennyiséget, hanem hogy **kiemelkedő minőséget** termeljünk. Ebben nagy **segítségünkre** vannak a **Malagrow lombtrágyái**. Ezekkel az anyagokkal kiegyensúlyozott termésnyerőséget, harmonikus érést tudunk biztosítani, tehát számunkra ezt jelenti az egyes ültetvények hatékonyságának növelése.

Hogyan oldható meg a talajok védelme, hatékony, fenntartható tápanyag-ellátása, a hatékony növénykondicionálás?

Nagyon fontos a talajvizsgálatra alapozott **feltöltő trágyázás** az ültetvény telepítése előtt. Ezeknek az anyagoknak a feltáródását, a növény számára könnyen felvehetővé tételét a **MycoSol PTC** közvetlenül telepítés előtti kijuttatásával segítjük elő. Az **oltványok gyökeresedésének serkentésére Radifarm**-os áztatást alkalmazunk. A megfelelő kondíciójú ültetvény kialakítása után a szőlő egyes fenológiai fázisaihoz igazított **növényáplálást** alkalmazunk (**Plantafol termékcsalád**), így biztosítjuk azt, hogy hosszán a tőkén tarthatóak a fürtök.

Hogyan hat a változó klíma a szőlőre?

Az utóbbi években megfigyelhető, hogy az időjárás egyre szélsőségesebben alakul, vidékünkön egyre gyakoribbak a heves jégesők, zivatarok, hőhullámok váltakoznak alacsony hőmérsékletekkel. A fakadás általában igen korai, hosszú növényvédelmi



periódussal lehet számolni. A mi fajtaösszetételünkre jellemző a kései fajták túlsúlya, a fenolos érettség eléréséhez októberben, novemberben szüretelünk. Csak ekkor következik be a harmonikus érettség.

Hogyan lehet ezekre a változó körülményekre reagálni?

A gyorsan változó körülményekhez az alkalmazkodást elősegíthetjük kiegyensúlyozott lombtrágyázással, a cél az, hogy a **szőlő immunrendszerét erősítsük**. Ebben segítségünkre van a **Kendal** és a **Megafol** alkalmazása. Természetesen okszerűen kell a szőlő egyes fitotechnikai műveleteit elvégezni, például nálunk gyakori a magas UV-B sugárzás, ezért inkább a lombevelek árnyékában tartjuk a szőlőfürtöket.

Milyen pozitív példákat lenne érdemes a termelésbe átvenni más országokból?

A Villányi borvidék hazánk legdélebbi borvidéke, az időjárás változása mediterrán jellemzőket mutat. Érdemes tehát például az olasz termesztéstechnológiai elemeket tanulmányozni, és ezeket alkalmazni



vidékünkön is. Eldöntendő kérdés, hogy milyen metszésmódot választunk, hogyan irányítjuk az aktuális zöldmunkákat, hiszen ezeknek a természeti elemeknek jelentős hatása van a szőlő minőségére.

Milyen lehetőségek vannak a magyar szőlő- és bortermelésben?

Cégünk a minőségi szőlészetre és borászatra fekteti a hangsúlyt, a Villányi borvidék ebből a szempontból kiváló alapot ad. Fontos a borturizmus boraink megismertetése hazánkban, de nem állunk meg határainknál, jelentős borkivittel is rendelkezünk. Úgy látjuk, hogy a precíz munka meghozza gyümölcsét, a kiváló minőségű borok hazánkban és a nagyvilágban eladhatóak.





Mészáros Pál Mészáros Borház, Szekszárd

Milyen irányba kellene folytatni a szőlőtermelést, hogyan növelhető az ültetvények hatékonysága?

Új telepítésekkel, fajtacserével vagy a fajta megtartása mellett klónváltással. Manapság egyre fontosabb kritériumok a fűrtszerkezet, a cukorképződés vagy a szineződés. Ezen szempontok szem előtt tartása mellett egy idős, hiányos ültetvény nem képes a mai követelményeknek megfelelő mennyiség előállítására.

A Mészáros Borház kiváló minőségű borairól ismert, mégis mennyiségről beszélünk?

A gazdaságos működéshez mindkettőre szükség van. Legyenek, hiányos ültetvény képes lehet jó minőségű produkálásra, de a mennyiség nem lesz elegendő. Ha a szomszédos tőkét nagyobb rügyterhelésnek kitelve próbáljuk a kiesést kompenzálni, az egészen biztosan a minőség rovására megy. Igazából egyik forgatókönyv sem jó. A hatékonyság növelése szempontjából kiemelkedően fontos még az okszerű tápanyagellátás is, hiszen igazán jó bort csak extra jó szőlő alapanyagból lehet készíteni.

Hogyan oldható meg a talajok védelme, a hatékony, ugyanakkor fenntartható tápanyagellátás, valamint a hatékony növénykondicionálás?

A sorközök teljes vagy legalább minden második sor fűvesítése többféle szempontból is célszerű, még sík vagy teraszos művelésnél is. A rendszeresen gondozott takarónövényzet és a szőlő idővel nem

konkurálnak egymással, változatosabbá, éleltel telibbé teszik a talajt, védik a szél-től, a víztől és a napsugárzástól is. Mindez természetesen nem zárja ki a talajvizsgálati eredményekre alapozott műtrágyaadagok kijuttatását sem. Ezenfelül törekednünk kell arra is, hogy a lehető legkisebb mennyiségű szerves anyagot vigyük ki a területről. A szőlő igazán sok mindent kibír, a gondos ápolást és a megfelelő táplálást azonban nagyon meghálálja. A tápanyagok terén nagy jelentőségű van a mikroelemeknek. Ezeket tervezett módon célszerű pótolni, korszerű termékekkel és könnyedén és elérhető áron megoldható.

A kondíció kérdése érdekes dolog. Egyaránt kell fókuszálnunk a talajra és a szőlőre is, sok esetben speciális készítmények technológia-szintű alkalmazására van szükség.

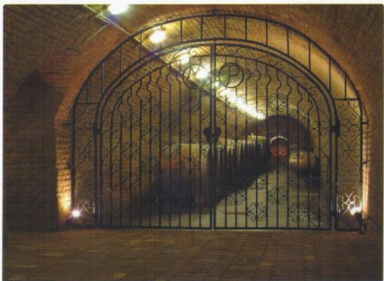
Hogyan hat a változó klíma a szőlőre, hogyan lehet ezekre a változó körülményekre reagálni?

Mindenképpen változtatni kell a megszokott termelési gyakorlat több pontján is. Az extrém magas UV- sugárzás miatt manapság elég komoly a napégés valószínűsége. A zöldmunkákat úgy kell elvégezni, hogy a permettel tökéletesen elérje a fürtöket, de a levelek mégis védelmet nyújtsanak számukra a napsugárzástól. A talajok hagyományos művelését is át kell gondolni. Nálunk bevált módszer, hogy a vízgazdálkodás elősegítése érdekében ősszel mélylazítunk. Ezzel érdemi kárt nem okozunk a fűvesítésnek, de a talaj jobban befogadja a téli csapadékok és levegősebb is marad. Nyáron a vízmegőrzés a cél, rendszeresen kaszálunk, az esetlegesen művelt sorközökben sekélyen kultivátorozunk. Így kisebb a párologtatás, valamint javul bizonyos tápelemek felvehetősége is. A tömörödött, legelőtlen talajon komoly gondok vannak a vas felvételével, ez jelentős probléma a borvidéken.

Az időjárás okozta stresszeket is komolyan kell venni, érzékeny veszteségeket szenvedhetünk miattuk!

Milyen pozitív példák lenne érdemes a termelésbe átvénni más országokból?

Először is a komolyabb gépesítés javíthatna a helyzetünkön: a gépi munka egyszerűbb, gyorsabb, tervezhetőbb. Meg kell azonban jegyezni, hogy ilyenkor is minden esetben fontos a kézi utómunka. Másrésztől a talaj és a szőlő igényeit jobban figyelemmel kísérendő művelési módokat kellene alkalmaznunk, ebben nagy segítségünkre lehet a **Malagrow széles termékpalletája.**



Ifj. Gál Csaba

Gál Pincészet, Szigetsép

Milyen irányba kellene folytatni a termelést, hogyan növelhető a termőterületek, ültetvények hatékonysága?

Más ágazatokhoz hasonlóan, a szőlőtermesztésben is óriási gond a munkaerőhiány. A szőlőben évtizedek óta dolgozó idősebb korosztály egyre inkább kiéregszik, a fiatalabb generáció pedig nem jön a szőlőbe dolgozni. A teljesítmény romlik, a szőlőre fordított költség növekszik, amit a szőlőtermés felvásárlási ára azonban nem követ. Ezért hosszútávon mindenképpen a minél hatékonyabb gépesíthetőség felé kell elmozdulni valamennyi munkaművelet esetében. Egy példát kiragadva, valószínűsítem, hogy a szüretelőkombájnok aránya a következő évtizedekben még inkább növekedni fog a minőségi szőlő- és bortermelők körében is. A mai technológia mellett, változtatással felszerelt kombájnokkal tökéletes alapanyag takarítható be. Más kérdés, hogy egy ilyen gépet ki is kell termelni, amit a jelenlegi szőlőárac nem segítenek elő. A hatékonyság növelésének másik sarkalatos pontja a mennyiség-minőség összefüggéseiben keresendő. Úgy gondolom, hogy ha a szőlőnek megadjuk, amire szüksége van, azaz hatékony tápanyag-utánpótlást végzünk, akkor nagyobb termésmennyiség mellett is szüretelhetünk magas minőségű termést.

Hogyan oldható meg a talajok védelme, a hatékony, fenntartható tápanyagellátás, a hatékony növénykondicionálás?

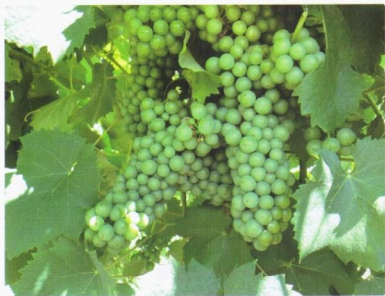


Fontos, hogy a talajt, mint élő rendszert kezeljük. A talajélet fenntartása nagyon fontos, amit elősegíthetünk egyrészt megfelelő talajművelés megválasztásával. Érdemes olyan talajművelő eszközt használni, ami a munkaművelet során le is zárja a talajt, megőrizve ezzel a talajban lévő nedvességet. Ha olyan termőhelyen gazdálkodunk, ahol a talajtípus lehetővé teszi, lehetőségünk van füvesített sorközetek kialakítani, aminek következtében a talajt csak időközönként mozgatjuk (pl. lazítás), ezzel elősegítve a talajélet fenntartását, növelését. Ezenkívül napjainkban már számos olyan készítmény áll rendelkezésünkre, amivel jótékony hatást gy-

korolhatunk talajainkra. **Kijuttatott talajbaktériumokkal**, talajban élő hasznos gombaszervezetekkel **mobilizálhatunk** lekötődött formában lévő **tápanyagokat**, amivel csökkenthető a műtrágyahasználat. Erre a célra kiválóan alkalmas a **Malagrow Kft. Myco'Sol PTC** nevű készítménye, amivel tápanyagot, tápanyagfeltáró baktériumokat, hiperparazita gombákat tartalmaz. Az oxszér tápanyag-utánpótlás elengedhetetlen feltétele, hogy területeinkről rendelkezünk talajvizsgálattal eredménnyel, valamint végezzünk minden évben levélvizetést. Ezen adatok és az előző évi termésmennyiség figyelembe vételével pontos képet kaphatunk arról, hogy valójában mire van szüksége a szőlőnknek. A levélen keresztüli növénykondicionálás során, ha épp nem kifejezetten tápanyagot szeretnénk pótolni, akkor azoknak a termékeknek a használatát részesítem előnyben, ami valamilyen módon **indukálja a növény természetes védekező képességét**, ezzel segítve a növényvédő szerek még hatékonyabb működését. Például a **Kendal** ebben van segítségünkre. Fontosnak tartom még, hogy **növényvédelem során** fokozott figyelmet fordítsunk a **permetlé pH-jának beállítására**. A legtöbb növényvédő szer savas közegben nagyságrendekkel jobban hasznosul. A pH beállítására a mi gazdaságunkban évek óta a **Malagrow Kft.** által forgalmazott **Control DMP** nevű készítményt használjuk.

Hogyan hat a változó klíma a szőlőre?

Magyarország a szőlőtermesztés északi határán terül el, így úgy gondolom, hogy a klímaváltozás szőlőtermesztésünket rövid-

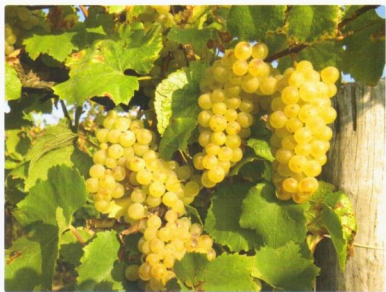


távon nem fenyegeti. Egyes változások azonban nálunk is megfigyelhetők, amire a természet során is kell reagálnunk. Az idei téltől eltekintve, ami szélsőségesen alacsony hőmérsékleti értékeket hozott, megfigyelhető, hogy egyre kevésbé van átmenet az évszakok között. Az enyhébb telek következtében a kártevők felszaporodásával, valamint új kártevők megjelenésével számolhatunk. A nyári hőségnapok számának emelkedése gyakrabban okoz szárazágstresszt a növénynek. Az utóbbi évek többségében megfigyelhető volt, hogy valamelyest előbbre tolódott a szüret kezdete. Előfordulhat, hogy egy késői érésű szőlőfajta, amit régebben október közepén szüreteltünk, már szeptember második felére eléri a szürethez szükséges paramétereket.

Hogyan lehet ezekre a változó körülményekre reagálni?

Soha sincs két ugyanolyan évszám, ezért nemcsak a klímaváltozásra, hanem minden egyes évre másképpen kell reagálnia egy gazdálkodónak. Ez mind az időjárási tényezőkre, mind pedig a kártevők, kórokozók megjelenésére értendő.

Bizonyos fitotechnikai műveletek elvégzésének mikéntjét át kell értékelni. Például a fürtzóna lelevelezése hiába előnyös a növényvédő szerek kezelésénél, a fürtvédelemben sajnos elősegíti a bogók UV-sugárzás általi perzselődését, ezért megfontolandó, valóban szabad-e elvégezni, vagy ha igen, mindenképpen csak mérsékelten. A növénykondicionálás terén van lehetőségünk **csökkenteni a szőlőt ért stresszhatásokat**. Ebben a **biostimulátorok** nagy **segítségünkre vannak**. Saját tapasztalat, hogy előre jelzett tavaszi fagy esetén a fagyhatás előtt,



majd a bekövetkezett stresszhatás után egy nappal kijuttatva 1-2 °C-kal képesek kitolni a növényi tűrőhatárát, valamint a stresszhatás után kevesebb időre van szükség a növénynek, hogy „észhez térjen”, hamarabb indul újra fejlődésnek. A nyári hőstressz esetén alkalmazva is szemmel látható különbség tapasztalható a kezelt és a kezeletlen táblák között. Az utolsó növényvédő szerekkel egy menetben kijuttatva, vagy ha lehetőségünk adódik, szüret utáni lombkezeléskor a vesszőbeérésre és a télűrésre gyakorol kedvező hatást. Szőlőterületeinken a **Megafol**-ra alapozzuk a **stresszhatások csökkentését** és közel **10 éves tapasztalat** alapján állítjuk, hogy **hatékonyan működik**. Az utolsó növényvédő szerekkel történő fontos szempont a termés cukortartalmának növelése, a vesszőbeérés elősegítése. Erre

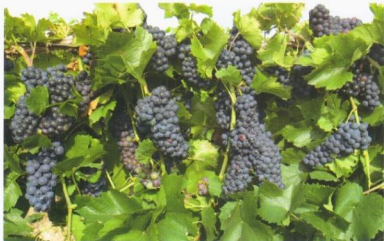
a célra a **Megafol**-t kiegészítjük egy **mikroelemeket is tartalmazó kálium-túlsúlyos lombtrágyával (Planatfol 5.15.45)**.

Milyen pozitív példákat lenne érdemes a termelésbe átvenni más országokból?

Aszályra érzékeny termőhelyeken érdemes lenne átgondolni a szőlő öntözhetőségét. Olaszországban láttam csepegtető öntözéssel művelt szőlőültetvényeket, ahol a gazdák tápanyagokat is tudnak az öntözéssel egy menetben kijuttatni, ezzel még intenzívebbé téve egy ültetvényt, ami a termésátlagokra is pozitív hatással van, azaz az ültetvény hatékonysága ilyen módon is növelhető. Eymás közelében élő termelők összefogása nálunk nem igazán valósul meg. Például, ha valamilyen munkagépére szüksége van egy termelőnek, de egyedül képtelen kitermelni az árat, akár hegyközségi szinten összefogva lehetne lehetőség a beszerzésre. Vagy a növényvédelem terén, a környezetkímélő légtértelítési módszere a szőlőmoly ellen csak akkor lehet hatásos, ha a környéken lévő összes gazda ezt a védekezési módszert használja. Külföldön erre több példa is van, nálunk még kevesebb. Amiben mindenképpen változásra van szükségünk, az nem közvetlenül a termeléshez kötődik. A szőlő értékesítése sarkalatos pont. Sajnos nálunk egyelőre a termelő teljesen kiszolgáltatott a felvásárlóval szemben.

Milyen lehetőségek vannak a magyar szőlő- és bortermelésben?

Ebben az esetben külön kell választani a szőlőtermesztést és a bortermelést. Ha csak a szőlőtermesztésből megélni akaró



családok, cégek helyzetét nézzük, akkor mondhatjuk, hogy Magyarországon a szőlőtermesztés utolsó óráit éli. Sok esetben a szőlőtermést önköltségi áron kénytelen eladni a termelő. De az is gyakori, hogy a szüret közepénél tartunk, a termés felét elvitte a felvásárló, de még nem tudjuk milyen árat kapunk érte. A szőlőtermesztők kiszolgáltatott helyzetben vannak. Az árakat meghatározó nagyfelvásárlók megmondják, mennyit adnak egy kilogramm szőlőért. Ez az ártárgyalás. Ha nem fogadjuk el a termelő, akkor mehet másik felvásárlóhoz, ahol ugyanezzel a helyzettel fog találkozni. Az olcsón behozott olasz borral nem tud versenyezni a magyar szőlő. Ez a helyzet nyilván arra ösztönzi a termelőt, hogy olyan fajtákat telepítsen, amik kevesebb költségráfordítással mellett is nagyobb hozamokra képesek, sőt a terméshibáságuk is nagyobb. Ez vezetett az interspecifikus fajták térnyeréséhez. Úgy gondolom, szükség van ezekre a szőlőfajtákra is, főként terméshibáságuk és költséghatékonyságuk miatt, ezenkívül megfelelő szüreti időpont megválasztásával és jó borászati technológiával ezekből a szőlőfajtákból is lehet szép borokat készíteni. De nem szabad, hogy a minőségi borszőlőfajták kárára történjen ezen fajták térnyerése. Amíg a szőlőértékesítés során nincs árkülönbség egy magasabb művelési költségű és alacsonyabb termésátlagú minőségi fajta (pl. Rajnai rizling), valamint egy interspecifikus fajta között, értelemszerű, hogy melyiket részesíti előnyben telepítéskor egy szőlőtermesztő. Véleményem szerint az idei év vízváltásról lesz, ugyanis a legnagyobb területű borvidékünkön (Kunsági borvidék) jelentős mértékű téli fagykárt szenvedtek az ültetvények. Előreláthatólag jóval kevesebb lesz a termés az előző évekhez



képest. Talán ezzel sikerül normális szintre hozni a szőlőárakat. Ha az meg is valósul, ezt stabilizálni is kellene hosszú évekre, hogy ne csak akkor legyen jó ára a szőlőnek, amikor nincs, hanem közepes vagy jó termésű éveket is.

A magyar borászatok helyzete úgy gondolom, sokkal jobb képet mutat, mint a szőlőtermesztés. Minőségi tekintetben nem tudunk versenyezni a tradicionális, nagy bortermelő országokkal (pl. Olaszország, Franciaország, Spanyolország), de minőség tekintetében ott vagyunk az élmezőnyben, amit a nemzetközi borversenyeken elért magyar eredmények minden évben alátámasztanak. Kicsi ország vagyunk, sok borvidékkel, de egy-egy fajttal lenne lehetőségünk kitörni más országok felé. A Furmintot az utóbbi időben egyre többen felkarolják, és azon dolgoznak, hogy öregbítsék hírnevét külhoni piacokon is. De emellett a fajta mellett nem szabad megfeledkeznünk a Kárpát-medencében őshonos, nálunk leg-

nagyobb területen termesztett szőlőfajtról sem, a Kékfrankosról. Hazai viszonyaink között az egyik legkiegyensúlyozottabb, legmegbízhatóbb fajta, mind szőlőtermesztési, mind borászati szempontból is. Nem hiába találta meg helyét legtöbb borvidékünkön. Könnyed rozébortól kezdve a testes vörösborig bármilyen bortípus készíthető belőle. De jó kezdeményezés borregións szinten egy-egy termék kategória létrehozása. Erre nagyon jó hazai példa a BalatonBor. Előírt kritériumrendszernek kell megfelelni, hogy ezen márkánév alatt az egységes arculattal rendelkező palackba kerülhessen egy balatoni borász bora.

Nagyon fontosnak tartom, hogy minden borvidék megtalálja a maga arculatát. Lehet kísérletezni minden termőhelyen, és kell is, ezzel fejlődünk, de legnagyobb mennyiségben olyan bort kell termelni az adott borvidéken, amiből a legmagasabb minőséget képes előállítani a borász. Azaz, amiben a legjobb tudunk lenni, azt csináljuk. Ha telt, ám mégis gyümölcsös vörösborra vágyunk, ígyünk például szekszárdit, de ha egy könnyed, redukzív fehér vagy rozébort kívánunk, bátran forduljunk alföldi termelőkhöz.



Kiadványunk következő részében az alábbi szakemberek véleményét olvashatják majd:

Dr. Werner János szőlészeti vezető,
Gere Attila Pincészete

Kocsis Lajos termelési igazgató,
Cezar Winery Kft.

Csubák Attila ügyvezető igazgató,
Gold-Furmint Kft.

Szőlő lombtrágyázási alap technológia

Telepítés eredményének fokozása, hidrofúrós telepítésnél:	Radifarm	1,5 l/1000 l
Virágzás kezdete:	Plantafol 20.20.20 Boroplus	2 kg/ha 1 l/ha
Virágzás vége:	Megafol Plantafol 10.54.10 Brexil Mix	2 l/ha 2 kg/ha 1-2 kg/ha
Rosszul kötődő fajtáknál (pl.: Aletta, Bianka)	Boroplus	1 l/ha
Bogyónövekedés: 2 alkalommal	MC Cream Plantafol 20.20.20 Brexil Multi	2 l/ha 3 kg/ha 1-2 kg/ha
Zsendülés:	Plantafol 5.15.45	3-4 kg/ha

Intenzív borszőlő és aszú lombtrágyázási technológia

Telepítés eredményének fokozása, hidrofúrós telepítésnél:	Radifarm	1,5 l/1000 l
Virágzás előtt:	Plantafol 20.20.20 Brexil Mix	2 kg/ha 1-2 kg/ha
Virágzás kezdete:	Megafol Boroplus Plantafol 10.54.10	2 l/ha 0,5-1 l/ha 2 kg/ha
Virágzás vége:	Megafol Boroplus	2 l/ha 0,5-1 l/ha
Speciális bogyónövelés: virágzás után 5-7 naponta, 2 alkalommal	Megafol MC Cream	1-2 l/ha 2 l/ha
Bogyónövekedés: 2 alkalommal	Plantafol 20.20.20 Megafol Kendal Brexil Multi	2-3 kg/ha 1,5-2 l/ha 2-3 l/ha 1-2 kg/ha
Zsendülés: 10-14 naponta, 2 alkalommal (cukorforok növelésére és aszúsodás fokozására)	Sweet Megafol Plantafol 5.15.45	2-3 l/ha 1 l/ha 3-4 kg/ha

Csemegeszőlő lombtrágyázási technológia

Telepítés eredményének fokozása, hidrofúrós telepítésnél:	Radifarm	1,5 l/1000 l
Virágzás kezdete:	Plantafol 20.20.20 Boroplus	2 kg/ha 1 l/ha
Virágzás vége:	Megafol Plantafol 10.54.10 Brexil Multi	2 l/ha 2 kg/ha 2 kg/ha
Speciális bogyónövelés: Virágzás után 5-7 nappal és 7-10 nap múlva ismételve	Benefit PZ MC Cream	0,3% 2 l/ha
Bogyónövekedés: 2-4 alkalommal	Megafol Kendal Plantafol 20.20.20 Brexil Multi	1,5-2 l/ha 2-3 l/ha 2-3 kg/ha 1-2 kg/ha
Zsendülés: 1-2 alkalommal	Plantafol 5.15.45 Megafol Calbit C	3 kg/ha 1,5 l/ha 2-3 l/ha
Szüret előtt 2-3 héttel:	Sweet Calbit C Plantafol 5.15.45	2-3 l/ha 2 l/ha 3-4 kg/ha

Finale: a sorkezelés „örökifjú” gyomirtó szere

A véletlen a tudományos kutatásban mindig szerepet játszott, így nem meglepő, hogy a Finale gyomirtó szer hatóanyagának felfedezése is egy véletlenel kezdődött. Az történt, hogy egy Streptomyces baktérium faj vizsgálata közben a kutatók észrevették, hogy a baktérium környezetében más baktérium fajok elpusztulnak. Valószínűsíthető volt, hogy a vizsgált Streptomyces faj által termelt vegyület a felelős ezért a jelenségért, amelyet a kutatók rövidesen meg is találtak. A felfedezett vegyületről, a glufozinátról később az is kiderült, hogy nem csak az alacsonyabb rendű növények körében, hanem a virágos növényekkel szemben is totális gyomirtó hatással rendelkezik. Gyakorlati értékét tovább emelte, hogy a glufozinát része a természetes talajbiológiai folyamatoknak, ezért lebomlása és toxikológiai paraméterei nagyon kedvezőek. Már akkor sejthető volt, hogy ez a totális gyomirtó hatás különösen az álló kultúrákban lesz nagy jelentőségű. Az is sikerrel kecsegtetett, hogy a hatóanyag nem mozog a növényekben, hanem a felszívódás helyén, tehát a zöld növényi részekben fejt ki hatását - a célzott zöld részeket perzseli le. Ma már tudjuk, hogy ez a tulajdonság a biztonság szempontjából jelentős előny. A felszívódó totális gyomirtó szerek ugyanis a növényi szállítórendszer segítségével a gyökér és a fiatal hajtások felé áramolnak és ott is kifejtik hatásukat. Ez az évelő gyomok esetében előny, de a kultúrnövény szempontjából nem, mert az elsodródási, párolgási, vagy a közvetlen permetezési hibából származó gyomirtó szer felszívódás komoly veszélyforrás, mely szélsőséges esetben a tőke pusztulásához is vezethet. A vizsgálatok sikerrel zárultak és a véletlenül felfedezett hatóanyag Finale gyomirtó szer néven immár a 23 éve a szőlő gyomirtás egyik zászlóshajója.

Hatásmódja alapján kontakt- és mélyhatású, a növényi szervezetben nem, vagy csak minimálisan mozog. A Finale a zöld növényi részeket pusztítja, a növény gyökérzetébe, fás részeibe nem jut el. A talajra, vagy talajba kerülve rövid időn belül hatástalanná válik, abban nem dúsul fel, ezért a kezelt területen talajhatástól, illetve tartós gyomirtó hatástól nem kell tartani. Hatásspektruma nagyon széles, és viszonylag gyorsan hat.

Felhasználási javaslat:

Szőlőben, a permetezést akkor kell elvégezni, amikor a gyomnövények intenzív növekedésben vannak és a 15-35 cm-es magasságot már elérték. Az egyvári (magról kelő) gyomnövények esetében a kezeléssel addig várjunk, amíg a várható gyomállomány nagyobbik része már kikelt. A nehezen irtható (pl. évelő) gyomnövényeket virágzáskor célszerű permetezni, az egyszikű gyomok közvetlenül virágzás előtt kezelendők. A Finale a betyárkóró ellen is kiváló hatású. A szőlő zöld részei nem permetezhetők, a vadhajtásokat azonban nem kell eltávolítani azokat, a szer leszárítja. Nehezen irtható, illetve fejlettebb gyomok ellen a magasabb dózis használata javasolt. A kezelés után 6 esőmentes óra szükséges.

A minél jobb gyomirtó hatás elérése érdekében tapadásfokozó alkalmazása javasolt. Kijuttatáskor a gyomnövények teljes felületét permetezzük le, és a szomszédos kultúrnövények védelmében törekedünk a gyomirtó szer elsodródásának kiküszöbölésére!



Luna Experience: „szőlőlisztharmat? – nem probléma!”



A szőlő lisztharmatot jól ismerjük. Tudjuk, hogy a mi klímánkon az érzékeny fajtáknál szinte mindig, a közepesen érzékeny fajtáknál pedig évről-évre függően igényel nagy odafigyelést. Korán, már a virágzás idejére felszaporodhat olyan mértékben, hogy tönkre teheti az egész termést. Ha a vegetáció első felében eléri a néhány százalékos fertőzést, akkor a szezonban végig küzdeni kell, hogy a fertőzés alacsony szinten maradjon. Pedig van megfelelő növényvédelmi technológia és ahhoz megfelelő mennyiségű hatékony gombaölő szer. Akkor miért okoz mégis annyi problémát? A válasz nem egyszerű, mert minden ültetvény más, de az okokat vizsgálva egy tényező szinte mindig feltűnik: az időzítés. Ez nagyon sokat nyom a sikertelenség, vagy éppen a sikeresség oldalán. Aki növényvédelmet folytat, az tisztában van azzal, hogy valami mindig közbe jöhet, és máris oda a pontosság. Pedig ha a vegetáció első felében, a sörét nagyságú bogó méretig az ültetvény mentes marad a lisztharmattól, akkor a siker szinte kézzel fogható! Addig viszont nem szabad lazítani, „minden áron” oda kell érnünk pontosan, hatékonyan - a fűt megnyúlástól már felszívódó hatóanyagot is tartalmazó - készítményekkel, a fertőzési nyomásnak megfelelő permetezési fordulókkal (általában 8-14 nap). Egyszerűen igényesnek kell lenni, mert ez az igényesség rengeteg plusz növényvédelmi költségtől kímélheti meg a szőlőtermelőt. Ennek az igényes szőlővédelemnek az egyik eszköze lett **Luna Experience**-t. 2015-ös bevezetése óta sokan kipróbálták és sok nagyon pozitív visszajelzés érkezett hozzánk a hatékonyságáról. „Ez tényleg egy nagyágyú!”, vagy „Többet tud, mint amit mondtatok róla!”. Ilyen és ehhez hasonló véleményeket hallhattunk róla, ami sejtet valamit. Mert valóban, a **Luna Experience**-t a legnagyobb növényvédelmi kihívásokra terveztük. Hatóanyagaira a tebukonazolra és a fluopiramra mi sem jellemzőbb, mint az a két szó, hogy „tapasztalat és lendület”. A tebukonazol - minden idők egyik legsikeresebb triazol gombaölő szere (Magyarországon 1996 óta van engedélye). A fluopiram egy kiváló új molekula, hasonló reményekkel a szukcinát-dehidrogenáz gátló hatóanyagok között. Mind a két hatóanyag különösen hatékony a lisztharmat típusú gombák ellen. A tapasztalatot tehát a tebukonazol hozza a Luna Experience-be, a lendületet pedig a fluopiram. A két hatóanyag teljesen más hatásmechanizmussal rendelkezik. Ez garantálja, hogy a rezisztencia kialakulásának esélye a lehető legkisebb legyen. Bár mind a két hatóanyaga rendelkezik kuratív hatással, a **Luna Experience** felhasználása akkor adja a legjobb eredményt, ha a fertőző spóratömeg érkezésekor már a védendő növényen, illetve annak szövetében van. A 2015-ben bevezetett **Luna Experience** készítményünk tehát tovább szélesíti az igényes szőlővédelem lehetőségeit.

Felhasználási javaslat:

Szőlőben lisztharmat és szürkepenész ellen a permetezéseket előrejelzéseink alapozva kell megkezdeni, és szűkség esetén 10-14 naponta megismételni 0,25-0,5 l/ha dózisban. Erős lisztharmat fertőzési nyomás esetén a magasabb dózis használata indokolt. Szürkepenész ellen csak a 0,5 l/ha-os dózis használható. A permetezéseket nagy, a lombfelület méretétől függően 400-1000 l/ha vízmennyiséggel kell elvégezni. Egy vegetációban maximum kétszer alkalmazzuk, a szőlő hat leveles állapotától a sörét nagyságú bogó méretig időszakákban.



Science For A Better Life

Bayer Hungária Kft.

Crop Science

1123 Budapest, Alkotás u. 50.

agro.bayer.co.hu

novenyvedelem@bayer.com

BREXIL

A mikroelem-hiány
leküzdésének
bajnoka

 **Valagro**[®]
Where science serves nature

MMM
MALAGROW
KFT



Éber Csaba , kereskedelmi vezető	+36 30 384 5875
Balogh Ernő , technológia-fejlesztő	+36 30 638 1296
Balla Tamás , tőzegkeverékek	+36 30 478 6850
Pálinkó Zsolt , kertészeti háttérpar	+36 30 288 0445

A Malagrow Kft. által közölt bármely írásos és szóbeli információ, illusztráció, technológiai tanács kísérleti eredményeken és természetis tapasztalatokon alapul. Fotók, kísérletek, ábrák természetis összehasonlító vizsgálatok alapján készültek azok nem hivatalos eredmények (kivéve, amelyeket úgy tüntettünk fel), azonos eredmények nem garantálhatók minden természetis feltétel között. Vevőknek és felhasználóknak kell dönteni arról, hogy a közölt tájékoztató információk, adatok a helyi körülmények között felhasználhatók-e.

Ezt a kiadványt Ön asztal kapta, mert feliratkozott Partner Adatlaponkra, s ezzel hozzájárult ahhoz, hogy a Malagrow Kft. marketing ajánlataival megkeresse Önt. Amennyiben a jövőben nem kíván többet megkapni, kérem, az 5000 Szolnok, Újszászi út 38. postai címen, illetve az iroda@malagrow.hu e-mail címen kérheti adatai törölését. A személyes adatok kezelésével kapcsolatban további információt a www.malagrow.hu oldalon elérhető adatkezelési tájékoztatóban ismerhet meg.